

*Autor: Veaceslav Cernica, director Broker A.R. ERVAX Grup SRL
Chișinău, 01 Martie 2012*

Pe lângă efectele sale benefice indiscutabile pentru viața și activitatea omului, Focul figurează ca unul din principalii factori de risc catastrofic care ne amenință atunci când nu este controlat. Focul figurează ca risc de bază în asigurările de proprietate, fie că vorbim de imobile, automobile, aparate de zbor sau ambarcațiuni.

Din datele Biroului Național de Statistică și a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale reiese că pe teritoriul R.Moldova au loc anual peste 2000 de incendii, în care-și pierd viața aproape 200 de persoane. În anul 2011, pagubele materiale declarate oficial au depășit suma de 136 mln lei (majorare comparativ cu anul 2010 cu 228 %, inclusiv 112,2 mln lei în mun. Chișinău - majorare cu 573 %).

Pentru comparație, numărul persoanelor care-și pierd viața în accidente de circulație în R.Moldova este în jur de 400 anual.

În Germania cu o populație de 80 milioane persoane (de aproape 24 ori mai mult ca în R.Moldova), au loc anual 200 mii incendii, în care-și pierd viața 600 oameni (de 3 ori mai mult decât în R.M.).

INCENDII ÎNREGISTRATE (fără incendiile de pădure) în perioada anilor 2000-2011

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	media anuală
Numărul incendiilor, cazuri	2794	2706	2846	2531	2493	2700	2541	2652	2217	2259	1970	2146	2488
Pagube, mil. lei (prețuri curente)	11,3	13,9	14,2	25	21,8	24,6	23,1	32,8	27,5	32,6	41,5	136	33,7
Numărul persoanelor decedate	156	174	194	216	223	265	238	212	193	185	168	127	196

[sursa: Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al R.Moldova](#)

Prima concluzie pe care o putem face este că focul este un factor de risc agresiv, iar sentimentul de siguranță pe care-l avem în privința bunurilor noastre fixe (care nu se mișcă) precum și cele legate de viața și sănătatea noastră atunci când ne aflăm în locuințele și birourile noastre este iluzoriu. Cu cât țara este mai industrializată, cu atât crește frecvența incendiilor, dar scade mult gravitatea consecințelor acestora, datorită implementării eficiente a sistemelor antiincendiare. Studiile statistice au demonstrat că doar implementarea unui sistem antiincendiar sprinkler diminuează în medie valoarea daunelor într-o proporție de 1:36, nemaivorbind de salvarea multiplilor vieți omenești.

Viziune asupra asigurării de foc

Focul întrunește toate cerințele de risc asigurabil:

Riscul de incendiu ca risc asigurabil	
Cerințe	Se califică oare riscul de foc ca risc asigurabil
1 Număr mare de unități expuse la risc	Da. Numeroase unități sunt expuse la risc.
2 Pierderea accidentală și neintenționată	Da. Cu excepția incendiului voluntar, cele mai multe pierderi din cauza focului sunt întâmplătoare și neintenționate.
3 Pierderea determinabilă și măsurabilă	Da. La încheierea contractului, poate fi stabilită ușor valoarea bunului de asigurat, precum și pierderea maximă posibilă.
4 Pierderea nu este catastrofică pentru industria asigurării	Da. Deși există incendii cu caracter catastrofic, totuși e puțin probabil ca toate unitățile expuse riscului să ardă în același timp.
5 Șansă calculabilă a pierderii	Da. Probabilitatea incendiului poate fi calculată, iar severitatea medie poate fi estimată anticipat.
6 Primă de asigurare rezonabilă	Da. Rata primei de asigurare de proprietate este relativ redusă și accesibilă.

Chiar dacă este evident că focul este un risc asigurabil, în realitate anumite categorii de obiecte sunt fie refuzate de asigurători, fie subscrise cu condiția îndeplinirii unor cerințe speciale.

SUA: la începutul sec.XIX riscul de foc a devenit asigurabil în fabricile de prelucrare a bumbacului, numai atunci când manufacturierii au implementat planuri și măsuri de prevenire a riscului de foc.

Germania, anii 1960: pierderi enorme în industria zahărului au făcut ca aceasta să fie cu greu asigurabilă, și atunci la rate de 1,2-2%. După implementarea măsurilor de prevenire a pierderilor, cota tarifară a căzut la 0,35% în mai puțin de 20 ani.

Situația asigurărilor de foc în R.Moldova

Din păcate nu există o statistică distinctă pentru asigurarea riscului de foc și explozie, dar putem face anumite concluzii din statistica asigurărilor de bunuri în general precum și din experiența noastră pe teren.

În anul 2010 societățile de asigurări din RM au subscris prime de asigurare de bunuri în sumă de 112,5 mln lei și au plătit despăgubiri în mărime de 31 mln lei. Aceste cifre ne indică că asigurătorii au un rol pronunțat în soluționarea pagubelor cauzate bunurilor agenților economici și a populației în ansamblu.

Asigurătorii locali nu fac o prețuire (pricing) al asigurării per risc selectat, deși mai toți posedă o grilă structurată cu grijă per riscuri. În Moldova poți obține o asigurare „Toate Riscurile” la preț de asigurare FLEXA (incendiu, trăsnet, explozie, căderea sau prabușirea unui aparat de zbor, a părților sale) chiar la același asigurător pe durata aceleiași zile. Diferențele de la o societate de asigurare la alta sunt și ele foarte mari, prețul unei asigurări comprehensive oscilând între 0,05-0,3% din valoarea asigurată pentru toate riscurile inclusiv focul. Cele mai mici prime de asigurare de foc sunt plătite de subsidiarele firmelor străine care fac aranjamente de asigurare de grup, în așa caz tariful poate coborî și la 0,03% pentru riscul de foc!

Concurența pe segmentul asigurărilor de proprietate a întreprinderilor este mare și tarifele sunt sub presiune intensă din partea clienților și a brokerilor acestora. Mai grav este că clienții sunt

sensibili la tarife cât mai mici, dar ignoră grav cele mai elementare norme de prevenire a incendiilor. Mulți asigurători nu iau nici ei în serios pe cât de sever îi poate afecta și pe ei această neglijență a clienților. Cei drept, unii subscriitori ai riscurilor folosesc anume acest element pentru a-și fundamenta refuzul la plată a despăgubirilor.

Cele mai grave omisiuni în domeniul măsurilor de prevenire a incendiilor sunt:

1. **lipsa infrastructurii și a echipamentelor necesare** de combatere a focului – stingătoare și hidranți, slaba presiune a apei destinate pentru stingerea unui foc spontan;
2. **lipsa vreunei instruirii a personalului** a ceea ce trebuie să facă în caz de incendiu. Exemplu: La o întrebare de rutină a unei șefe de restaurant a ceea ce trebuie să facă dacă la bucătărie sau în sala de mese apare un incendiu, șefa doar deschide larg ochii. Este normal, în condițiile în care stingătoarele sunt un lux greu de găsit în local, iar senzorii de foc și fum sunt doar de decor;
3. **lipsa unor operațiuni de curățenie regulată** a locurilor de muncă pentru a evita îngrămădirea deșeurilor de producție. Aceasta împreună cu greșeli de instalare a echipamentelor și cablurilor electrice (îngrămădiri de cablu, cablul neinstalat corespunzător în circuite metalice, echipamente uzate și netestate) pot declanșa ușor incendii de proporții;
4. **acumularea de stocuri în sala de producție** în cantități mari, deseori greu accesibile din oricare parte – este o problemă mare în caz de izbucnire a focului. Și mai grav este când aceste stocuri acoperă calea de acces spre hidrant sau stingător, instalate pentru a fi în „pace” cu pompierii.
5. **necorespunderea proprietății componentelor construcțiilor** (care pot fi ușor inflamabile). Exemplu relevant este cel al pereților sandwich care sunt folosite pe scară largă atât în industria alimentară (depozite refrigerate), cât și în cea nealimentară (hale industriale de producție). Miezul acestor pereți este de obicei format din poliuretan și polistiren expandat – materiale inflamabile, de aceea necesită o atenție deosebită din partea administratorilor acestor spații. Din motive de securitate, serviciile de pompieri de obicei pătrund în clădirile construite cu pereți sandwich doar pentru a salva oameni, nu și pentru salvarea bunurilor. Paradoxal, dar anume aceste întreprinderi cer tarife de foc reduse, motivând ca pereții sunt din metal și lucrează în condiții de frig (uită de miezul pereților și de faptul că în depozite este grăsime animală, hârtie, lemn care sunt și ele inflamabile!)
6. **lipsa unor compartimentări cu pereți de separație rezistenți la foc** în hale industriale mari – aceasta putând fi cauza distrugerii totale chiar și a unei întreprinderi de mărime medie. În multe cazuri eforturile pompierilor se rezumă la a preîntâmpina extinderea focului dincolo de acești pereți rezistenți;
7. **ignorarea faptului că praful din aer într-o anumită concentrație devine explozibil**, fie că discutăm de întreprinderi din domeniul morăritului, metalurgică, textilă sau chimică. Este nevoie doar de o scânteie!
8. **fumatul în locurile nepermise**. Exemplu: Angajatele unui salon de frumusețe din capitală obișnuiau să fumeze în holul unității în care lucrau. Aruncau mucerile de țigară într-o urnă ascunsă de ochii clienților, dar ignorau și necesitatea evacuării acestora. La un moment dat tot stocul de chiștocuri a luat foc. Patronul unității a avut noroc de pompieri care au reușit să stingă rapid focul, dar angajatele fumătoare, în agitație, au uitat să închidă ușile din interiorul salonului, ceea ce a permis fumului să ajungă acolo unde focului nu i s-a permis. Au afumat nu numai salonul de frumusețe, ci și produse de lux expuse spre vânzare din tot magazinul pe o suprafață de 200 m²!
9. **deficiențe la echipamentul electric** ca rezultat al exploatării și mentenanței necorespunzătoare.

O vină mare pentru faptul că asigurații sunt neglijenți sau „se joacă cu focul” o au chiar asigurătorii și brokerii de asigurare. E normal ca aceștia să meargă la încheierea contractului de

asigurare la fața locului pentru a inspecta riscul, a fixa devierile de la standardele de securitate, a recomanda măsurile de întreprins și a monitoriza în de aproape obiectivele asigurate.

Recomandări

Pentru a vedea ce trebuie să facem pentru a preîntâmpina izbucnirea incendiilor trebuie:

1. **să conștientizăm cu toată mintea noastră că FOCUL ESTE REAL și PAGUBELE CATASTROFICE sunt REALE**
2. să întreprindem măsuri elementare de bun simț: curățenie regulată (să evităm a face îngrămădiri de materiale combustibile la locul de muncă și acasă)
3. să renunțăm la fumat în incinta clădirilor
4. să ne dotăm cu echipamente antiincendiar: senzori de foc și fum (cel mai bine legate de brigada apropiată de pompieri), stingătoare (un stingător de 300 lei la locul și momentul potrivit ne poate proteja o avere de milioane!). O soluție perfectă ar fi un sistem sprinkler funcțional.
5. să instruim personalul și membrii familiei cu privire la ce ar trebui să facă dacă focul izbucnește.
6. să studiem, să-i înțelegem utilitatea și să respectăm legislația R.Moldova ce ține de securitatea antiincendiară. Pe lângă obligațiuni, din actele normative ale R.M. putem învăța o adevărată tehnică de risk management, pe care o pot folosi atât asiguratorii care subscriu riscurile de foc, brokerii, cât și clienții acestora.

Referințe legale:

1. **Lege Nr. 267 din 09.11.1994 privind apărarea împotriva incendiilor**
2. **Lege Nr. 186 din 10.07.2008 securității și sănătății în muncă**
3. **Lege Nr. 803 din 11.02.2000 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase**
4. **Lege Nr. 93 din 05.04.2007 Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale**
5. **Lege Nr. 271 din 09.11.1994 cu privire la protecția civilă**
6. **HG Nr. 1854 din 13.12.2005 Regulile de securitate antideflagrantă pentru obiectele industriale periculoase de depozitare și prelucrare a cerealelor**

Concluzie

Măsurile de prevenire a incendiilor pot contribui substanțial nu numai la reducerea pierderilor materiale, ci și la diminuarea numărului de victime de pe urma incendiilor.

Numărul mare de victime înregistrat în RM de pe urma incendiilor ne indică foarte clar că stăm foarte prost cu măsurile antiincendiar. Majoritatea din noi nu știe ce trebuie făcut pentru a preîntâmpina incendiul, cum să procedeze la stingere și ce trebuie să facă imediat după ce focul a fost stins (măsurile de salvare post-incendiu care presupun ventilare intensă, uscarea și curățarea imediată a obiectelor și spațiilor afectate).

Este mult dorit ca societățile de asigurăr să colaboreze și să sprijine financiar pompierii pentru a promova mai activ conceptul de măsuri preventive antiincendiar.

Pompierii sunt acei profesioniști pe care oamenii și întreprinderile îi vor asculta cu încredere atunci când aceștia vor vorbi despre foc și asigurări!